

БРАТЯ ГРИМ ШАПЧИЦА

Превод от немски: Цочо Бояджиев, 2009

chitanka.info

В двора на епископ Бернард от Хилдесхайм се установил дух, който се показвал всекиму, облечен в селско облекло и с приветлив и благочестив вид; на главата си носел малка филцова шапка, поради което и го наричали Шапчица, на долносаксонски Хьодекен. Той се опитвал да убеди хората, че им принася по-скоро полза, нежели вреда, и ту предпазвал някого от нещастие, ту помагал на нечие начинание. Изглеждало, че доставя наслада и радост на човешката общност, разговарял с всекиго, питал и отговарял сговорчиво и приятелски.

По същото време в двореца Винценбург живеел граф, родом от Швабия, на име Херман, който управлявал областта като собствено графство. Един от слугите му имал хубава жена, та графът ѝ хвърлил похотливо око и я преследвал със страст, ала тя не му обръщала внимание. Тогава той прибегнал до лоши средства и веднъж, когато мъжът и бил на далечен път, се сдобил насила с онова, което тя не искала да му предостави по своя воля. Тя мълчала за тази неправда, докато мъжът ѝ го нямало, а когато се върнал, му разкрила всичко с голяма болка и кършейки отчаяно ръце. Благородният мъж смятал, че това срамно петно може да бъде отмито единствено с кръвта на извършителя, и тъй като можел да влиза по всяко време в покоите на графа, той избрал времето, когато онзи все още си отпочивал със съпругата си, влязъл, обвинил го със сурови думи за стореното и като забелязал, че той се надига и се готви да се съпротивлява, измъкнал меч си и го пробол пред очите на графинята. Тя силно се възмутила, наругала яростно извършителя и тъй като била бременна, рекла заплашително: „Този, когото нося под пояса си, ще отмъсти за това убийство на тебе и близките ти, та целият свят да го има за пример.“ Като чул тези думи, благородният мъж се извърнал и пробол графинята по същия начин, както и мъжа ѝ.

Граф Херман от Винценбург бил последният от рода си и затова след неговата и на бременната графиня смърт страната останала без господар. Същата сутрин, когато се случило гореописаното, Шапчица се изправил пред леглото на спящия епископ Бернард, събудил го и му рекъл: „Ставай, плешивко, и събери хората си! След убийството на господаря си графство Винценбург остана без владетел, за теб ще е съвсем лесно да го поставиш под своя власт.“ Епископът станал, свикал набързо своите воини и завзел графството, така че, с

позволенията на императора, завинаги го присъединил към енорията Хилдесхайм.

Устното сказание разказва и друга, вероятно по-ранна история. Един граф от Винценбург имал двама синове, които живеели в раздор; за да бъде избегната караницата за наследството, с епископа на Хилдесхайм било уговорено графството да получи онзи, който се обади пръв на епископа след смъртта на баща си. Когато бащата умрял, по-старият яхнал коня си и препуснал към епископа; а по-младият нямал кон и не знаел как да си помогне. Тогава пред него се изправил Шапчица и му рекъл: „Аз съм на твоя страна, напиши писмо на епископа и заяви претенцията си; писмото ще стигне там далеч преди брат ти с бързия му кон.“ Онзи написал писмото, а Шапчица го взел и понесъл по пътя, пресичащ направо гори и планини и водещ към Хилдесхайм, където бил половин час преди по-старият син да стигне, така че по-младият получил графството. Тази пътека е трудна за намиране и все още носи названието Пътеката на Шапчица.

Шапчица се явявал често в двора на епископа и без да бъде молен за това, го предпазвал от разни опасности. Той разкривал бъдещето на знатните господари. Понякога се показвал, докато говорел, понякога оставал невидим. Голямата му шапка обаче била винаги така нахлупена върху главата, че лицето му никога не можело да бъде видно. Той следял грижливо градската стража да не спи, ами да пази внимателно. Не причинявал никому зло, освен ако не го наругаели; ако обаче някой му се подиграел, не го забравял, ами отвръщал на свой ред с ругатня. Най-често помагал на готвачите и готвачките и нерядко бърбел с тях в кухнята. Едно корито в избата била неговата постеля и той имал дупка в земята, в която припъльзявал. Когато всички свикнали с него и никой вече не се боял, един кухненски прислужник започнал язвително да му се подиграва, да подхвърля обидни думи и когато поиска, да го измеря с кухненски нечистотии или да го полива с помия. Шапчица се ядосвал много и помолил главния готвач да накаже момчето, та да престане да върши такива мизерии, в противен случай той самият ще отмъсти за посрамването си. Главният готвач му се присмял и казал: „Ти си дух, пък се боиш от такова малко момче!“ На което Шапчица отговорил: „Понеже не чуваш молбите ми и не наказваш момчето, след няколко дена ще ти покажа, дали се страхувам от него“, и разгневен се

отдалечил. Скоро след това младежът седял след вечеря сам в кухнята и бил заспал от умора; духът дошъл, удушил го и го раздробил на малки парчета. Нахвърлял ги в един голям котел и го сложил на огъня. Когато главният готвач влязъл и видял в казана да врат човешки членове, от това, а и от другите обстоятелства проумял, че духът е раздал свое правосъдие, и започнал яростно да го ругае и проклина. Шапчица, огорчен още повече от това, дошъл и намачкал върху приготвеното за епископа и неговите придворни печено, нанизано на шишове и поднесено към огъня, отвратителни жаби, така че отровата и кръвта им да се просмучи в него. И тъй като готвачът отново го хулел и сквернословил, когато поискал да излезе от крепостните порти, бутнал го от високия мост в рова. Тъй като имало опасност да запали епископския двор и други къщи, всички пазачи на стените, както в града, така и в двореца, трябвало старателно да караулят. Поради тази, а и поради други причини епископ Бернард поискал да се освободи от него и най-сетне успял да го закълне да се махне.

Иначе духът правел и други разнообразни и чудновати лудории, които обаче рядко навреждали някому. В Хилдесхайм живеел мъж, чиято жена била твърде лекомислена, та когато тръгнал на път, той заръчал на Шапчица: „Добри ми приятелю, понаглеждай жена ми, докато отсъствам, и гледай всичко да върви както трябва.“ Шапчица го послушал и когато след отпътуването на мъжа ѝ жената започнала да вика любовниците си, за да се забавлява с тях, духът винаги заставал помежду им, прогонвал ги с ужасяващия си вид или, ако някой лягал в леглото, изхвърлял го така безцеремонно навън, че ребрата му пукали. Това спохождало един след друг всички, които лекомислената жена въвеждала в стаята си, така че никой не съумял да се доближи до нея. Най-сетне, когато мъжът се завърнал в дома си, благопристойният пазач се втурнал радостно насреща му и рекъл: „Завръщането ти ми идва на сгода, та най-сетне да мога да се отърва от безпокойствата и усилията, с които ме натовари.“ Мъжът попитал: „Че кой си ти?“ Онзи отвърнал: „Аз съм Шапчица, комуто при отпътуването си повери да пази жена ти. В твоя угода този път я опазих от прелюбодеяние, макар и с големи и постоянни усилия. Моля те само да не ми я поверяваш отново, понеже бих се наел да опазя и отговарям по-скоро за свинете в цяла Саксония, нежели за една само такава жена; толкова много хитрости и коварства измисли тя, за да ме измами.“

По някое време в Хилдесхайм имало духовник, който бил учил съвсем малко. Дошъл му редът да представлява останалото духовенство на някаква църковна сбирка, но се боял, че невежеството му ще го посрами пред едно толкова почтено събрание. Шапчица му помогнал в неволята му, като му дал пръстен, изплетен от дафинов лист и други неща, и по този начин направил пратеника толкова учен и красноречив за известно време, че присъстващите на църковното събрание му се дивели и го причислили към най-прочутите оратори.

На един беден ковач на пирони Шапчица предоставил къс желязо, от което можели да бъдат изковани златни пирони, а на дъщеря му — руло дантела, което не намалявало, колкото и да се отмервало от него.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.